

BX
4603
.H36
S24

SANT FLORIAN PARISH
MARIA ŚW. FLORIANA

50
YEARS
50

ZŁOTY JUBILEUSZ

GOLDEN JUBILEE

HAMTRAMCK, MICHIGAN

Francis Halski

Nov 11 1896

Golden Jubilee Memoirs
of
St. Florian Parish
1908-1958

Gift of
Fr. Frank Skalski

REV. PETER P. WALKOWIAK, PASTOR

Rev. Edward Obuchowski, Rev. Francis Skalski, Rev. Joseph Krajewski, Rev. Edward Oleksyk and Rev. Robert Kowalski, Assistants.

MAR. 29 1999

BX

4603

.H36

S24

Dedication

ALUMNI MEMORIAL LIBRARY
ST. MARY'S COLLEGE
ORCHARD LAKE, MICH. 48324

To write a complete history of a parish marking 50 years of life -- spiritual and physical -- is not an easy assignment. This task becomes more difficult in the case of St. Florian's parish, because it is the oldest parish in Hamtramck and at one time the second largest parish in the Diocese of Detroit.

The purpose of this book is to feature in words and pictures a few of the scores of highlights that have played an important role in the founding, early development, expansion in the 1920's, and the progress in the past two decades. Many willing hearts and hands have joined in the making of the book. The list of names, if all were to be mentioned, would be very long, indeed. To all, however, who made the book possible we express a sincere word of heartfelt gratitude. After the manner of the pioneers, who have given their Polish hearts and Christian Faith in their expression of thanks, we say: "Bóg Zapłaci" -- "May God Repay."

In the first place we dedicate this volume to the founders of this parish -- the priests and people who are no longer with us. We dedicate it to honor their memory and to show appreciation for the noble heritage they have left us, namely, their faith, undaunted spirit, true zeal, love of sacrifice,

patriotism, for these United States and devotion to the land of their fore-fathers. That noble heritage included, too, the love of our Blessed Mother -- the Immaculate Conception, patroness of the United States, and Our Lady of Czestochowa, patroness of Poland.

Secondly, we dedicate this memorial to the living who in the past five decades have carried on the work of their fathers and mothers. The words of Our Lord: "By their fruits you shall know them" certainly can be applied today when we measure the accomplishments at St. Florian's parish. Because the vine has been planted in the vineyard of Our Lord, the fruits are excellent.

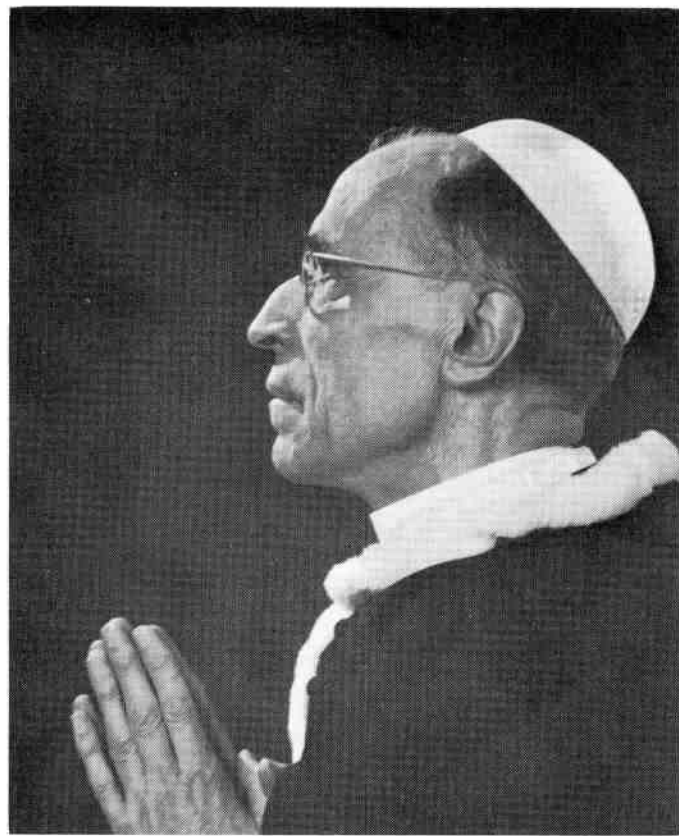
We hope that upon reading this book you will pray to Almighty God to grant eternal rest to those who have preceded us into eternity and to bless those who are still with us.

May St. Florian, our patron, be our constant intercessor in Heaven also in the future as he has been through these golden years.

Fr. Peter P. Walkowiak

Most Holy Father
 ev.
 Peter . alkowiak

Pastor
 humbly prostrate at the feet of Your Holiness,
 asks the Apostolic Blessing for Saint Florian
 Church on the occasion of the Golden Jubilee -
 October 26, 1958.

*Humani Domini beatus sanctus pater
 et frater carissime etc 9 Oct 1958*

+ D. Termini

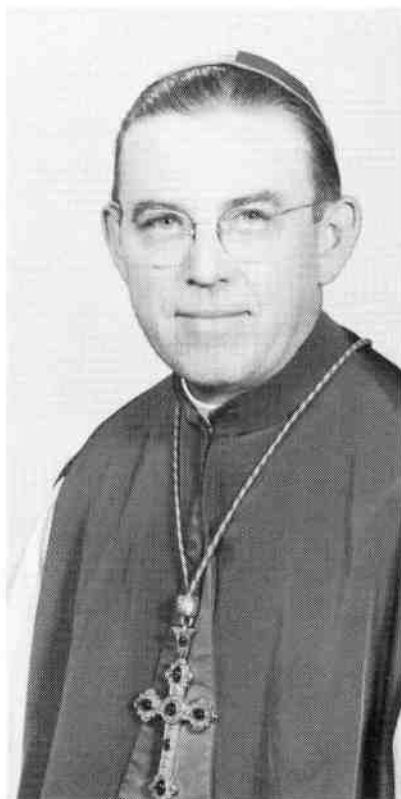
Lucius Adams

His Eminence
Edward Cardinal Mooney
Archbishop of Detroit

Most Reverend
John A. Donovan, D.D.,
Auxiliary Bishop of Detroit

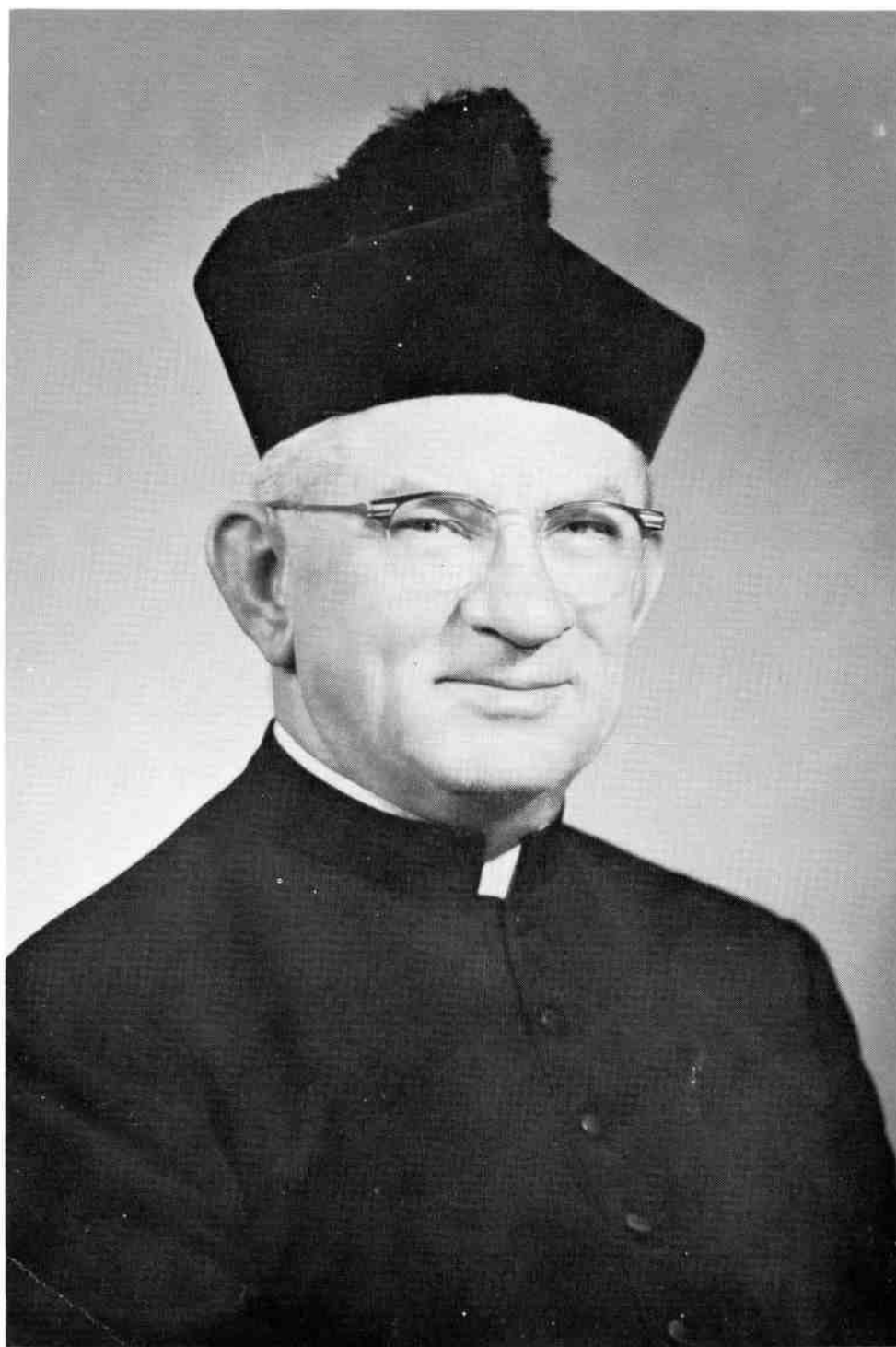

Most Reverend
Henry E. Donnelly, D.D.,
Auxiliary Bishop of Detroit

Most Reverend
Alexander M. Zaleski, D.D.,
Auxiliary Bishop of Detroit

Our Pastor and Friend . . .

REV. PETER P. WALKOWIAK

KS. PIOTR P. WALKOWIAK

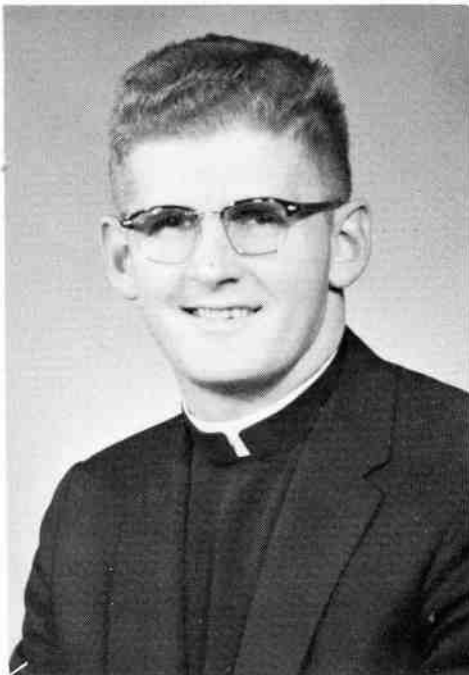
. . . And His Assistants . . .

Ks. Edward Obuchowski

Ks. Franciszek Skalski

Ks. Józef Krajewski

Ks. Edward Oleksyk

Ks. Robert Kowalski

Jubilee Greetings
from
Our Governor

STATE OF MICHIGAN
OFFICE OF THE GOVERNOR
LANSING

October 6, 1958

G. MENNEN WILLIAMS
GOVERNOR

Reverend Peter P. Walkowiak, Pastor
Saint Florian Parish
2626 Poland Avenue
Hamtramck, Michigan

Dear Father Walkowiak:

Please extend my warmest congratulations and best wishes to the clergy and parishioners of Saint Florian Parish on the occasion of the Golden Anniversary of its service and guidance to the citizens of Hamtramck.

This is indeed a significant milestone in the history of the Church and the dedicated Americans of Polish descent who have done so much in assuring the growth and well being of their city and their state. All of Michigan joins me in this anniversary salutation, I am sure, as we publicly acknowledge our appreciation for the good works done in God's service by the Parish during these eventful fifty years.

With every good wish.

Sincerely,

G. Mennen Williams
Governor

A Message From
Our Congressman . . .

Thaddeus M. Machrowicz, MC.

COMMITTEE:
WAYS AND MEANS

THADDEUS M. MACHROWICZ
FIRST DISTRICT
MICHIGAN

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D. C.

June 6, 1958

Reverend Peter P. Walkowiak
2626 Poland
Hamtramck 12, Michigan

Dear Reverend Father:

Soon our beloved Parish will be celebrating its Golden Jubilee. As a resident of Hamtramck for thirty-six years, and as a long-time member of the Parish, I look back with a great deal of pride and gratification at the many worthy achievements of the Parish in that time, many of which came under your stewardship. The Church has not only fulfilled most creditably its spiritual role; it has also played a most prominent part in the civic development of our community.

I am personally very grateful for the guidance and inspiration that the St. Florian Church and you as its Pastor have given me.

I pray that the good Lord may give you many more years of health to enable you to continue your stewardship, and that He may continue to bless our fine Parish and its Parishioners.

Yours in Christ,

Thaddeus M. Machrowicz
Thaddeus M. Machrowicz, MC

Congratulations
From
Our Mayor
Albert J. Zak

City of Hamtramck
Michigan

ALBERT J. ZAK
MAYOR

EXECUTIVE OFFICE

Rev. Father Peter P. Walkowiak, Pastor
St. Florian Parish
2626 Poland Avenue
Hamtramck, Michigan

Dear Reverend Father:

It was more than one hundred years ago, when a first larger group of Catholic immigrants from Poland established a parish in Panna Maria, Texas. Fifty years ago, another group of people of same national ancestry inspired by the same desire to serve their Mother Church more effectively had established a first parish in Hamtramck, namely St. Florian's Parish, now ranking as one of the larger parishes in the Archdiocese.

The Parish has always played a very important role in the life of our community in its spiritual and social aspects. It was a spring board of many activities, which took firm root also in other nearby parishes as well. The moving force in its progress in most instances was your foresight and energy as its present pastor, your zeal, christian kindness and understanding of the people and devotion to duty.

The chimes of St. Florian's Church with its sky-reaching steeple truly echo the spirit of God-fearing and law-abiding people of the parish, who desire to live in peace among themselves and with others in accordance with the Commandments of the Almighty.

My sincere congratulations to you and the people of St. Florian's Parish on its FIFTIETH ANNIVERSARY and may it continue to serve our community as it did in the past.

Sincerely

Albert J. Zak
MAYOR

Best Wishes from the City Council Members . . .

Edward
Kondrat

William
Kozerski

Mrs. Julia
Rooks,
Council President

Frank
Matulewicz

Stephen
Wrobel

Golden Anniversary Committee

Row 1: Joseph Miekstyn, Heliodor Delinski, Jane Duda, Mary Stachowska, Steve Morawski, Rev. Peter P. Walkowiak Rev. Edward Obuchowski, Phyllis Kutzleb, Stanley Rogulski, Alexander Majkowski, Stanley Sidor.
 Row 2: Sabina Homic, Rosemarie Babicz, Lillian Zebrowski, Elenore Wojnar, Veronica Mieczkowska, Anna Taraszkiewicz, Veronica Grudzien, Mary Czarnecka, Helen Ciemerych, Josephine Zakrzewska.
 Row 3: Sophie Stryjak, Marcella Sidor, Helen Engler, Mary Matela, Tekla Dombrowska, Mary Kedzierzawska, Mary Paszkowska, Janina Szczawinska, Helen Cichowska.
 Row 4: Joseph Homic, Larry Sobolewski, Bruno Grudzien, Eugene Kutzleb Sr., Walter Szczawinski, Joseph Machnik, Anthony Koremski, Alex Engler, Joseph Loboza.

Steve Morawski ----- Chairman
 Stanley Rogulski ----- Vice-chairman
 Stanley Sidor ----- Vice-chairman
 Phyllis Kutzleb ----- Vice-chairman
 Mary Stachowska ----- Vice-chairman
 Jane Duda ----- Secretary
 Alexander Majkowski ----- Treasurer

BOOK PROGRAM COMMITTEE

Steve Morawski - Chairman
 Joseph Miekstyn co-chairmen
 Joseph Lobaza
 Alexander Majkowski
 Alexander Engler
 Eugene Kutzleb
 Charles Walczy
 Bruno Grudzien

BANQUET COMMITTEE

Phyllis Kutzleb
 Mary Stachowska co-chairladies
 Rose Danielak
 Lillian Zebrowska
 Elinore Wojnar
 Sabina Homic
 Marie Gutowski
 Mary Paszkowska
 Sophie Stryjak
 Janina Szczawinska
 Czeslawa Maciejewska
 Tekla Dombrowska
 Helen Ciemerych
 Anna Hinchman

INVITATIONS COMMITTEE

Stanley Sidor - Chairman
 Lawrence Sobolewski - co-chairman
 Stanley Oleksiak
 Vincent Latra
 Walter Szczawinski
 Casmere Kedzierzawski
 Barbara Anglewicz
 Bernice Anglewicz
 Phyllis Jaskolowski
 Genevieve Kupinski
 Dolores Przystup
 Geraldine Przystup
 Helen Rokosz
 Dolores Ciemerych
 Marie Gutowski

Golden Anniversary Committee - Contd.

DECORATION COMMITTEE
Harry Radzialowski

MORNING PROGRAM
H. Delinski
Stanley Rogulski

TRAFFIC COMMITTEE
Joseph Homic

TICKET COMMITTEE
Veronica Grudzien - chairlady
Mary Czarnecka
Veronica Mieczkowska
Marcella Sidor
Ann Taraszkiewicz
Helen Cichowska
Mary Pietron
Josephine Zakrzewska
Mary Matela
Helena Engler
Jane Duda
Rose Mary Babicz
Anthony Koremski
Joseph Machnik
Marcelli Warzybok
Wladyslawa Plaska
Mary Kedzierzawska

Towarzystwa Z. P. R. K.

PRZY PARAFII SW. FLORIANA

Towarzystwo Sw. Antoniego #734

Towarzystwo Sw. Floriana #53

Towarzystwo Serca Panna Jezusa

Towarzystwo Najswietszej Rodziny #989

Towarzystwo Sw. Trojcy #48

50

GOLDEN ...

YEARS ...

Serving . . .

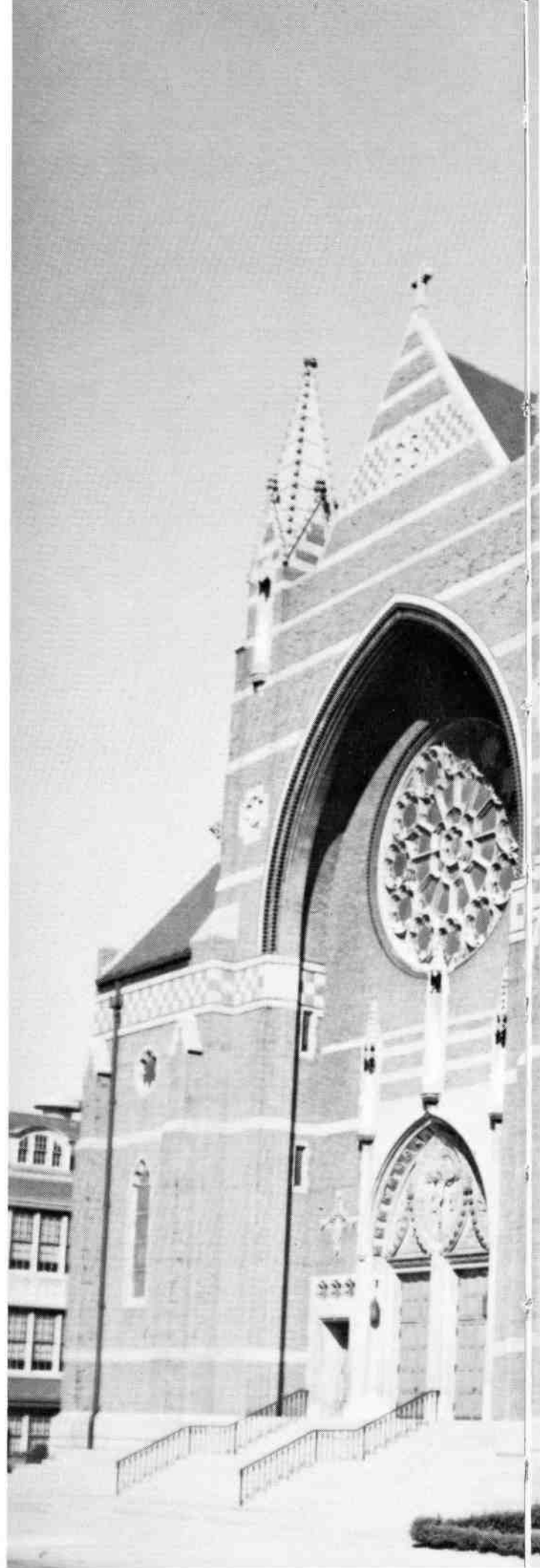
Our God

and

Fellowman

and

Our Community

50 Year Record of Pastors and Assistants . . .

Rev. Bernard Zmijewski (dec.)

Organizer of the Parish 1907-1911

Most Rev. Joseph K. Plagens (dec.)

1912-1919

The Reverend Assistants:

Rev. Joseph Przybylski

Rev. B.J. Gdaniec

Rev. Athanasius Polanowski (dec.)

Rev. Ladislaus Szok

Rev. Michael Tabor

Rev. Joseph Czarkowski (dec.)

Rev. John Bonkowski (dec.)

1919-1938

The Reverend Assistants:

Rev. Alexander Wilczewski

Rev. Louis Pilarowski

Rev. Louis Zurek (dec.)

Rev. Joseph Napieralski (dec.)

Rev. Francis Sysol

Rev. Peter P. Walkowiak

The Present Pastor

1938-----Picture

The Reverend Assistants:

Rev. Anthony Kolanczyk

Rev. Casimir Lutomski

Rev. Lawrence Matysiak

Rev. Ladislaus Grzybek

Rev. Francis Szaniawski

Rev. Peter Borkowicz

Rev. Clement Stolinski (dec.)

Rev. Francis Okonowski

Rev. Thaddeus Wypijewski

Rev. Boleslaus Postula

Rev. Francis Lukasiewicz

Rev. Sigismund J. Osmialowski

Rev. Paul Zelaff

Rev. Edward Bujak

Rev. Eugene Kijek

Rev. Joseph Torzewski

Rev. Joseph Perkowski

Rev. Jerome Szelc

Rev. Anthony Wasielewski

Rev. Francis Kozlowski

Rev. Alexander Wytrwal

Rev. Thaddeus Ziemiński

Rev. Thomas Zielinski

Rev. Joseph Matlenga

Rev. Joseph Strzelewicz

Rev. Francis Maliszewski

Rev. Adolph Zagrodzki

Rev. Edmund Wolschon

Rev. Edward Oleksyk

Rev. Francis Skalski

Rev. Joseph Krajewski

Rev. Edward Obuchowski

Rev. Robert Kowalski

Vocations to the Holy Priesthood from St. Florian Parish

Rev. Mitchell Bednarski
Rev. Thaddeus Blaszczyk
Rev. John Grabowski
Rev. Walter Jasinowicz
Rev. Edward Kalinowski

Rev. Adam Koprowski
Rev. Arthur Krawczak
Rev. Richard Kucharski
Rev. Stanislaus Kukulski
Rev. Francis Lukasiewicz

Rev. Rudolph Neych
Rev. Charles Szczesny
Rev. Anthony Wieszczyk, O.F.M.
Rev. Frank J. Wojcik
Rev. Francis J. Zdrodowski

Some Firsts of St. Florian's Parish

First Pastor -- The late Fr. Bernard Zmijewski, appointed in the Fall of 1907

First Church -- A rented building on Joseph Campau near Berres Avenues.

First Large Donation -- A plot of land, 300 by 223 feet, now the present site of the Church, rectory and school.

First Baptism -- Florentine Eleanore Berres, daughter of Mr. and Mrs. Mathias Berres. Born July 1, 1908, she was baptized July 14, 1908, by Fr. Zmijewski.

First Marriage -- Wladyslaw Thieda married Miss Anna Springer on August 2, 1908. Fr. Zmijewski witnessed the marriage.

First Funeral -- Francis Engler, age 5 1/2, died January 10, 1909, and was buried January 13, 1909, on Mt. Olivet cemetery.

First Parish Committee -- Jacob Rygiel, Francis Piatkowski, Joseph Balinski, Jacob Delinski and August Wesserling.

First Organist -- Edward Dorau was the organist at the first High Mass, first funeral, first nuptial Mass and at the dedication of the first bells.

First Bell Blessing -- Fr. Zmijewski blessed the bell on August 29, 1909. The collection taken that day was \$35.22

First Stations of the Cross -- Fr. Zmijewski purchased them in March, 1909, from St. Clement's parish, Centerline. The cost \$105.00.

First Caretaker -- Thomas Bryl was the first full-time janitor and caretaker of the parish property.

First Parish Picnic -- Committee and pastor organized a picnic which was held on September 5, 1909. Proceeds were \$41.65

First Church Organ -- It was purchased from Mr. Francis Lejmel for \$25.00.

First 20-year Pastor -- Fr. Peter P. Walkowiak was appointed July 7, 1938

First Assistant -- Bishop John S. Foley named Fr. Joseph Przybylski to assist Fr. Joseph C. Plagens (later Bishop).

First Parish Paper -- Florjanowo was the first regularly published parish publication. It appeared in April, 1928.

Statistics for Fifty Years

1908	Baptisms	21,287	1958
	Confirmations	12,397	
	Weddings	6,005	
	Funerals	7,301	

Parish History

Pięćdziesięciolecie

In the archives of the Archdiocese of Detroit there is a letter written by the late Msgr. J. P. Dempsey, the vicar general under the late Bishop John Samuel Foley. This letter, dated February 25, 1907, states that there was a number of Polish speaking families "north of the Boulevard and the railroad" and that a parish should be established in Hamtramck.

This was the first suggestion of what was eventually to be St. Florian's parish. In the fall of that year Bishop Foley named the late Fr. Bernard Zmijewski organizer of the parish.

Ś. P. Ks. Bernard Zmijewski
Założyciel parafii

The new pastor had pastoral experience prior to his appointment to the Hamtramck parish; he was pastor of Our Lady of Mount Carmel parish in Wyandotte.

The task of organizing the new parish was much harder than anticipated. The area was large, roads were unpaved, and the flock was scattered. The first census taken that year showed that there were but 74 families. The low number of parishioners, however, did not check the new pastor's zeal. Within a few weeks he and his people selected a committee. Comprising the group were Jacob Rygiel, Francis Piatkowski, Joseph Balinski, Jacob Delinski and August Wesserling.

St. Florian, a Roman soldier-saint who was born near Vienna, in 280 A.D., was selected as the parish patron. The brave soldier who was martyred for the Faith was no stranger to the Polish speaking Catholics. His relics were honored in Cracow since the 12th century, and he was invoked as a protector against fires and conflagrations. To this day St. Florian is the patron of firefighters the world over.

PIĘCDZIESIĘCIOLECIE istnienia parafii, to chwila prawdziwej radości dla wszystkich żyjących parafian, a większa bodaj dla tych, którzy kładli podwaliny pod tak ważną placówkę wiary Ojców i ostoje ducha narodowego, jaką jest każda katolicka i polska parafia.

Do takich, właśnie, placówek wiary i miłości ku ojczyźnie musimy zaliczyć Parafię Św. Floriana, w Hamtramck, która w tym okresie uroczyście święci Złoty Jubileusz swego istnienia.

Parafianie i Hamtramczanie wogóle prawdziwie z dumą mogą dziś się radować i ten dzień pamiętny obchodzić, znając jej trudne początki; wiedząc również, że parafia Św. Floriana jak owe ewangeliczne ziarno gorczyczne, małe i niepokazne, istnieć poczęła i wyrosła z czasem w drzewo wielkie i rozłożyste.

Nie dziw więc, że Florianowianie zawsze chętni do pracy parafialnej, z głową podniesioną mogą głosić wszystkim, że praca ich i praca ich ojców i matek, zaczęta 50 lat temu, wydała owoc nie stokrotny, ale dała tysiąc-krotny. Dlatego też dla wykazania tego owocu podajemy poniżej historię parafii.

Pierwsza wzmianka o założeniu parafii "w okolicy Hamtramck" zawarta jest w liście z dn. 25-go lutego, 1907, w którym ś.p. Ks. prałat J. P. Dempsey, wikariusz generalny diecezji detroickiej, wspomina, że "w tym dniu o godzinie pierwszej popołudniu Ks. Józef Fołta, proboszcz parafii Serca Marii, przybył by omówić sprawę założenia nowej polskiej parafii." Ks. Fołta, jak wynika z tegoż listu powiedział, że tam zamieszkuje "dobra liczba polskich rodzin i, gdyby założono parafię tę on, Ks. Fołta, zakupiłby jedną albo dwie loty i dałby \$2,000 jako ofiarę i, gdyby była tego potrzeba, zapłaciłby pensję księdza na jeden rok."

Początkowo parafia miała być bliżej bulwaru i torów kolejowych. Biskup Jan Samuel Foley miał inne plany i, uwzględniając prośbę gromadki Hamtramczan, która słała prośby by założyć parafię w jej okolicy, w jesieni tegoż roku mianował ś.p. Ks. Bernarda Zmijewskiego organizatorem i pierwszym proboszczem parafii. Ten ksiądz-pionier był proboszczem parafii Matki Boskiej Szkaplerznej (Karmelitańskiej) w Wyandotte, Mich.

Nie wiemy jakie były pierwsze wrażenia tegoż nowo-mianowanego księdza kiedy przyjechał do granic Hamtramick'u. Mówimy do granic, albowiem tramwaj wtedy dochodził do Denton ulicy, a dalszą drogę musiał odbyć na bryczce. Dzisiejsza ulica Joseph Campau była bez chodników, zapewne błotnista po deszczu, i skromne domki farmerskie nie wykazały dużo życia.

Ks. Zmijewski, jako prawdziwy "miles Christi" — żołnierz Chrystusa — który przeżył kilkanaście lat w pruskim gimnazjum, był zahartowany do trudnego życia. Przed swymi święczeniami w r. 1888, był on braciszkiem w Rzymie w Zgromadzeniu Ojców Zmartwychwstańców. Jako braciszek był wysłany do Adrianopolu, tureckiej Bułgarii, do seminarium jako profesor. I tu właśnie ukończył studia teologiczne i został wyświęcony. Dwa lata później pracuje on we Lwowie. W roku 1891, Ks. Zmijewski wysłany został do Chicago do parafii św. Stanis-

The first Mass was offered in a rented building on Joseph Campau near Berres Avenue, Hamtramck, fall of 1907. Two months later Fr. Zmijewski, who visited the community only on weekends, selected a centrally located building on Joseph Campau near Lehman.

The new pastor's interest in the parish prompted him to call his committee and together they visited a Mrs. Fox and Arthur O'Connor asking them to donate some land for parochial use. Their plea evidently touched the hearts of the two Catholic people for they donated a plot of land measuring 300 by 223 feet. On this site now stands St. Florian's Church, Rectory and School.

The donated land, with the Bishop's approval, became a collateral for a \$26,000.00 loan for a school-church building. This sum, large as it was 50 years ago, was far from enough to pay for the proposed buildings. After the plans were made and bids sent to builders, it was learned that the lowest estimate was \$36,870.00. The two-story edifice as planned was to be a church, school and the teaching sisters' home.

In the spring of 1908, Binder and Berries, the contracting firm, began digging and pouring concrete for the foundation. Sunday, July 12, Bishop Foley blessed the cornerstone. Scores of people from Detroit parishes came to Hamtramck that Sunday afternoon to witness the rites.

With God's blessing and St. Florian's intercession, the project progressed rapidly. On Christmas Day Fr. Zmijewski offered Holy Mass in the new church. The work on the school went a little slower but by September, 1909, it was completed and on the first day of

lawa Kostki. Trzy lata później prosi o zwolnienie ze Zgromadzenia i po otrzymaniu tegoż pozwolenia, udaje się do San Antonio, Texas. Gorący klimat teksaski zmusił Ks. Zmijewskiego do opuszczenia polskiej placówki. Przyjeżdża on do Detroit i tu Biskup Foley go chętnie przyjmuje i mianuje go wikariuszem w parafii św. Wojciecha.

Zanim Ks. Zmijewski został proboszczem w Wyandotte, spędził on kilka miesięcy w parafii św. Kazimierza.

Przyjeżdżając do Hamtramck w jesieni, 1907, Ks. Zmijewski już znał doskonale trudne warunki pionierskie i natychmiast wziął się do pracy duszpasterskiej. Wynajął on lokal na Joseph Campau i Berres ulicach i tu odprawił pierwszą Mszę św. i nabożeństwo. Po dwóch miesiącach wynajął nowy lokal na Joseph Campau i Lehman. Tu w niedzielę zbierali się wierni na Mszę św. i nabożeństwa.

Pierwszy spis parafian wykazał, że było 74 rodzin Polskich w okolicy. Kładąc podwaliny pod nową parafię, Ks. Zmijewski zwołał zebranie i wybrano pierwszy komitet i kolektorów, mianowicie, Jakuba Rygiel, Franciszka Piątkowskiego, Józefa Balin-skiego, Jakóba Delińskiego i Augusta Wesserling.

Komitet, na którym czele stał Ksiądz Proboszcz, wziął się energicznie do pracy. Odwiedził on panią Fox i pana Artura O'Connor i od nich otrzymał bezinteresownie cały blok mierzący 300 na 223 stóp. Na tym gruncie dziś stoi kościół, szkoła i plebania.

Parafianie ucieszyli się wielce tym darem i natychmiast zaczęto mówić o budowie. Ks. Zmijewski począł starać się o pożyczkę na budowę kościoła, szkoły i plebanii. W szkole miały być i pokoje dla Sióstr Nauczycielek. Za aprobatą Ks. Biskupa, Ks. Zmijewski otrzymał \$26,000.00 pożyczki z banku. Kosztorys, i to najtańszy, był \$36,870.00. Stanton i Baldwin, architekci, zrobili rysunki a kontraktarami byli Binder i Berries. I z wiosną, 1908, rozpoczęto budowę pierwszej szkoły. Wioska Hamtramck rosła i niemal z dniem każdym zapisywali się nowi parafianie. Ks. Zmijewski i parafianie ucieszyli się kiedy w niedzielę, 12 lipca, 1908, o 4-tej po południu Ks. Biskup Foley poświęcił kamień węgielny i w swoim przemówieniu nie tylko pochwalił parafian za ich pracę, ale dodał im otuchy do dalszego rozwoju. Hamtramczanie byli zadowoleni z tych uroczystości, nie tylko przybyciem ich Arcypasterza ale z przybycia licznych wiernych z Detroit. Lato było piękne jak też i jesień. Praca budowlana szła, jak mówili, "po maśle." Na Boże Narodzenie parafianie ze swoim proboszczem, który odprawił Pasterkę, śpiewali kolendy w nowym kościele.

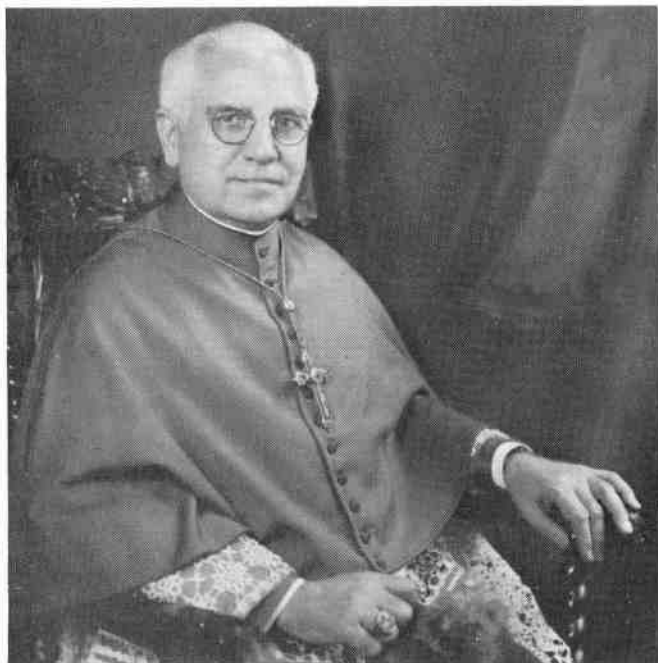

school three Felician Sisters, with the late Sister M. Marcelline, CSSF, as principal, welcomed 67 pupils. The sisters' convent temporarily was a rented house belonging to Mr. and Mrs. Jacob Delinski on Norwalk Avenue.

The parish grew steadily. The city of Hamtramck throbbed with activity as new stores and shops were opened. Houses were constructed in the immediate vicinity of the church. Parish work, however, proved too much for Fr. Zmijewski. In 1911 he became critically ill and was forced to resign his pastorate. Fr. Joseph Lempka, later pastor of St. Josaphat's and St. Stanislaus' parishes, Detroit, was appointed administrator. Fr. Zmijewski moved to Springwells, Michigan (now Dearborn) and died there November 24, 1916.

A few months after Fr. Zmijewski's resignation in 1911, Bishop Foley named Fr. Joseph C. Plagens, later Bishop, the pastor. In the course of seven years Fr. Plagens supervised the construction of an annex to the school, since by 1912 he found that the enrollment had increased to 477 pupils and the school-church building was getting very crowded. By 1914 Fr. Plagens decided to build a church edifice.

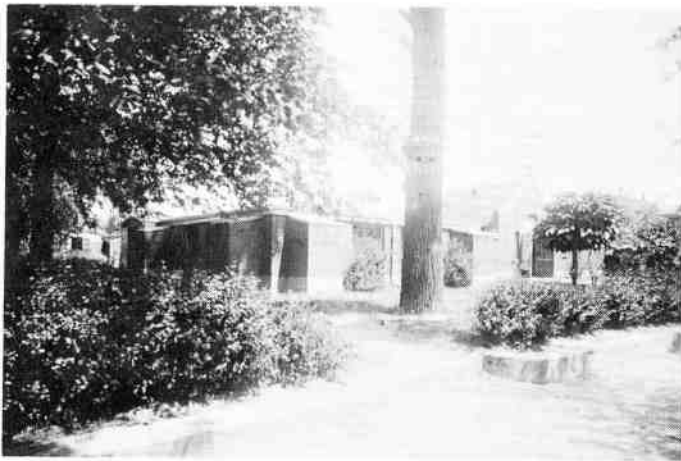
Ze szkołą się nie spieszono. Rok szkolny się nie rozpoczynał aż we wrześniu, a więc nie było tej nagłej potrzeby. Do września wnętrze szkoły zostało wykończono a z początkiem roku szkolnego 67 dzieci się zapisało. Trzy Siostry Felicjanki, pod kierownictwem śp. Siostry M. Marceliny, były pierwszymi nauczycielkami. Siostry tymczasowo mieszkały w wydzierżawionym domu pp. Delinski na Norwalk ulicy. Po ukończeniu pokoi w budynku szkolnym, Siostry wprowadziły się do nowego mieszkania.

Wioska Hamtramck się nadal rozrastała. Praca organizacji i duszpasterstwa nadszarpnęła siły Ks. Żmijewskiego. W jesieni roku 1911 poważnie zachorował i Ks. Biskup mianował Ks. Józefa Lempkę tymczasowym administratorem. Wyczerpany fizycznie i nie mając nadziei powrotu do dobrego zdrowia, Ks. Żmijewski poprosił Ks. Biskupa by go zwolnił z obowiązków parafialnych. Ks. Biskup zadośćuczynił prośbie i Ks. Żmijewski zamieszkał prywatnie w Springwells, Michigan (dzisiejszy Dearborn). O ile mu zdrowie pozwalało pomagał w parafii św. Alfonsa, gdzie obecnie proboszczem jest Ks. Biskup Aleksander Zaleski. W dn. 24-go listopada, 1916, rozniosła się wieść w polskich ośrodkach, że Ks. Żmijewski umarł. Pogrzeb odbył się z kościoła św. Wojciecha, gdzie Ks. Żmijewski był wikariuszem. Zwłoki założyciela złożono na cmentarzu Mt. Elliot.

Na początku roku 1912, Ks. Biskup Foley mianował Ks. Józefa K. Plagensa proboszczem na miejsce Ks. Założyciela. Wielu parafian go znało jako energicznego kapłana z par. Serca Marii, gdzie był wikariuszem od swoich święceń w roku 1903 aż do

A basement was dug and a roof was built over it. This was to be a temporary arrangement, because plans called for a superstructure, but the "temporary" structure served as a church until 1925. In 1919 Fr. Plagens was named pastor of Sweetest Heart of Mary parish and on September 30, 1924, the late Pope Pius XI named him bishop.

KS. JAN J. BONKOWSKI

In May, 1919, Bishop Michael J. Gallagher appointed Fr. John Bonkowski to succeed Fr. Plagens at St. Florian's. Hamtramck was now a boom town with almost 30,000 people. New factories on the south and southwest of the city gave employment to most residents. As the parish grew Fr. Bonkowski saw a need of a larger school and a convent. The school now had 2,500 pupils. In 1921, he enlarged the sisters' home on Florian Avenue. The following

roku 1909, kiedy został proboszczem parafii Św. Michała, w Port Austin, Michigan. Znali go niektórzy parafianie, którzy ongiś mieszkali na zachodniej stronie miasta, albowiem Ks. Plagens uczęszczał do szkoły św. Kazimierza i tam odprawił pryncję.

Podjął się ten nowo-mianowany proboszcz pracy z wielkim entuzjazmem. Widział, że Hamtramck rośnie niepomieranie i przybywa do szkoły więcej dziatwy aniżeli było pomieszczenia. Już w pierwszym roku dodano skrzydło do szkoły i tym samym otworzono sześć klas.

Nie tylko szkoła okazała się za mała, ale i kościół który był na drugim piętrze, nie mógł pomieścić wiernych. Jedyne wyjściem z tej ciasnoty była budowa nowego kościoła. I tak się stało. Już w roku 1914, Ks. Plagens rozpoczyna budowę fundamentów pod nowy gmach kościelny. Pokryto to miejsce dachem i tu poczęły się odbywać nabożeństwa. Według zamiarów i planów Ks. Proboszcza Plagensa i komitetu, miejsce to miało być tymczasowe, albowiem planowano wystawić piękną świątynię na tym fundamencie. Mając sposobność do zakupienia dodatkowych parceli, Ks. Plagens kupił 10 lot na ulicy Poland i tam dziś stoi centrum edukacyjne i rekreacyjne.

Nie długo cieszyli się parafianie swoim proboszczem. Ks. Biskup Michał J. Gallagher, oceniając zdolności Ks. Proboszcza, naznacza go proboszczem par. Serca Marii, gdzie przed kilkoma laty był wikariuszem. Zostaje on doradcą Ks. Biskupa a 29go lipca, 1923, Ojciec Św., Pius XI, mianuje go prałatem. 30go września, 1924, po całym świecie rozniosła się wiadomość, że Polonia detroicka ma nowego biskupa. Ks. Biskup Plagens był pierwszym biskupem konsekrowanym w Detroit i trzecim biskupem polskiego pochodzenia w historii Stanów Zjednoczonych.

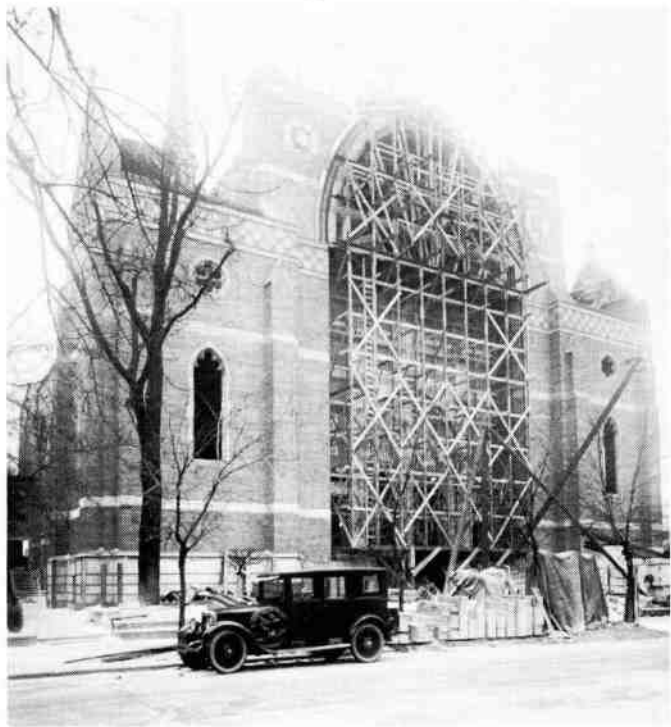
W maju, 1919, Kancelaria ogłosiła, że nowym proboszczem na Florianowie będzie Ks. Jan Bonkowski, który przedtem był proboszczem w Port Austin. Za czasów nowego proboszcza wioska Hamtramck zostaje miastem. Życie płynie szybko pędem, albowiem wybudowano wielkie fabryki zatrudniające tysiące robotników. Rozrost miasta jest fenomenalny. Od roku 1909 do 1929 miasto powiększyło się o 1,000 procent.

Podobny wzrost okazał się w parafii a szczególnie w szkole bo już w roku 1921 liczba powiększyła się do 2500 dzieci. Zaczęto z trzema nauczycielkami, ale liczba co rocznie się wzrastała. Dlatego Ks. Bonkowski przerabia dom siostr na ulicy Florian i zarazem robi plany na trzecie powiększenie gmachu szkolnego. Zatem w roku 1922 dobudowano 12 wielkich klas. I przydały się te klasy, albowiem w roku 1923 zapisano 2,853 dzieci. Według statystyk diecezjalnych parafia Św. Floriana była drugą największą parafją w diecezji detroickiej.

Ks. Bonkowski, pełen zaufania i wiary, poprosił parafian by się przyczynili groszem, by me tylko spłacić dług, ale i tym samym by wybudować świątynię Panu.

I nie był Ks. Bonkowski zawiedziony. W roku 1925 spłacono cały dług parafialny i w raporcie finansowym wykazano, że w banku pozostało \$23,000 nadwyżki.

year 12 additional classrooms were in use. Hamtramck was then reaching its peak in population. The census showed there were 48,615 residents within the city limits. In 1923 there were 2,853 children in the parish school, and St. Florian's became the second largest parish in the diocese of Detroit. By 1925 the parish was debt-free and had \$23,000.00 in the bank so the parishioners and their pastor agreed that there was a need for a new church edifice. The building was to be spacious and

beautiful. It was to be an expression of their special love of God. Dr. Ralph Adams Cram, noted authority on Gothic architecture, drew the plans, and Joseph Nowakowski and Sons were allotted the building contract. The church, a modified English Gothic, was completed in 1928 at a cost of nearly \$500,000.00. A new rectory was built, adjoining the church. Bishop Gallagher consecrated four large church bells on January 15, 1928, and Bishop Plagens consecrated the main altar on May 30, 1928. A few months later, on October 21, 1928 Bishop Gallagher dedicated the church. Records reveal that more than 10,000 persons were present at the ceremonies.

Komitet parafialny w imieniu całej parafii prosi Ks. Proboszcza by przystąpił do budowy nowego kościoła. Po długich naradach i po przestudiowaniu wiele okazji, Ks. Proboszcz z komitetem wybrał plan kościoła stylu gotyckiego. Nie miał to być gotyk zimny, masywny, ale raczej gotyk angielski przerobiony. Koszt miał być \$500,000.00. Dr. Ralph Adams Cram, z Bostonu, autorytet stylu gotyckiego nie tylko w Stanach Zjednoczonych ale i w Europie, zrobił rysunki i plany. Józef Nowakowski i Synowie podpisali kontrakt budowniczy. Rozpoczęto pracę. Podczas tych długich miesięcy kiedy montowano żelazny szkielet, kiedy obkładano cegłą, Ks. Biskup Gallagher poświęcił dn. 15 stycznia, 1928 cztery wielkie dzwony, a Ks. Biskup Plagens dn. 30go maja tegoż roku konsekrował wielki ołtarz. Ceremonie poświęcenia nowej świątyni odbyły się 21go października, 1928. Ks. Biskup Plagens w asyście księży uroczwście poświęcił Dom Boży. W kronice czytamy, że było ponad 10,000 ludzi na tej solennej ceremonii.

The next decade — 1928-1938 — was varied. For the first five years, the parish prospered as it had for the past quarter of a century. Then came a financial crisis that struck the entire United States. The stock market crashed; depression followed on the heels of the Wall Street tumble. Hard times were bound to hit the parish also. And they did. But the parish, like Mother Church built on a solid bedrock, survived the crisis and was slowly emerging as a new force, spiritually stronger.

No doubt, financial worries and anxieties had undermined Fr. Bonkowski's health and On May 30, 1938, he died. On June 2, Archbishop Edward Mooney, the present Cardinal, appointed Fr. Anthony J. Kolanczyk, administrator.

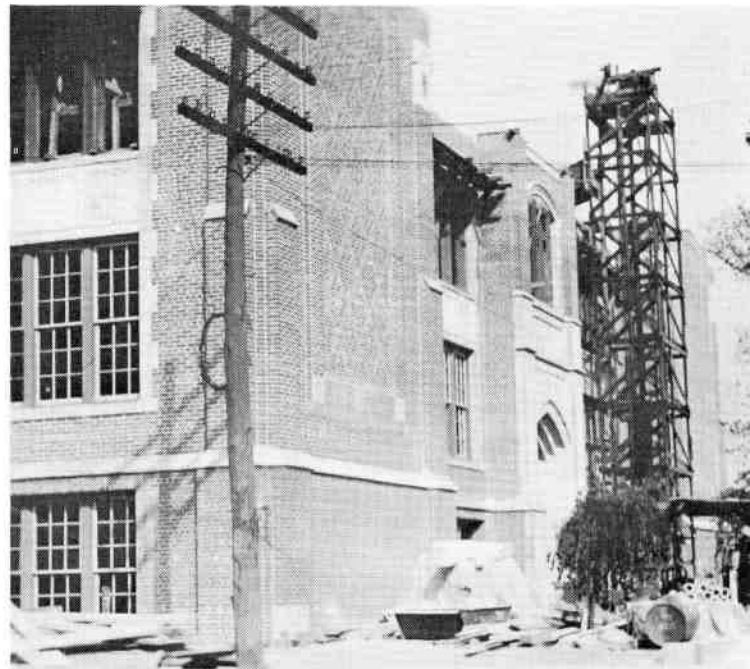
About a month later the Chancery announced that Fr. Peter P. Walkowiak, pastor of Our Lady Help of Christians parish, Detroit, was to be the new pastor. He was installed on July 10, 1938.

Better times were ahead. Our nation was slowly recovering from the depression. The Federal Administration in Washington created millions of jobs; factories began to hum with activity, and there was a renaissance in the lives of our citizens.

Energetic and zealous, Fr. Walkowiak decided to complete the late pastor's work in furnishing the interior and exterior renovations. Societies were urged to assist in the project, and they did so wholeheartedly. In so doing they also experienced a revival in spirit.

In less than two years after his appointment as pastor, Fr. Walkowiak, who was always interested in education of youth, opened St. Florian's High School. The Felician Sisters were in charge of the new project. Education standards were raised and within four years the University of Michigan accrediting service approved the school program and placed St. Florian's High School on its accredited list. The new high school had 234 students, and 31 were graduated in 1944.

After that the enrollment decreased because of financial crisis, budding material gains, and a shift of the population into new quarters in Hamtramck and Detroit vicinity. The year 1935 witnessed 1,705 pupils enrolled and 29 sisters zealously continuing the work of their predecessors. With Sister Mary Anastasia as the principal, they guided youthful minds into fields of higher learning. The Sisters' tactful guidance spurred youth onward toward high ideals. In 1940 St. Florian's witnessed a dedication of the first parochial high school in the Hamtramck area. The initial registration amounted to 74 pupils. Sister M. Lucille, the principal, organized the edu-

Rozwój parafii nie był tylko bukietem róż; były tam i ciernie. A te się ukazały podczas depresji. Krach finansowy przyniósł wiele strapienia dla naszego kraju. Każda rodzina uciertała podczas tego okresu. I parafia, ta wielka rodzina w mistycznym ciele Chrystusa Pana, nie była wyjątkiem. Problemy, wielkie i małe, wpłynęły w życie i przyniosły nie mało smutku.

Zmartwienia te wielce uszczerbiły zdrowie i siły Ks. Bonkowskiego. Wyczerpały one jego werwę, jego ducha. Chory fizycznie, Ks. Proboszcz 30 maja 1938, stanął przed Najwyższym Sędzią, Któremu tak wiernie i długo służył, i zdał rachunek z władarstwa swego.

cational program with a view of accreditation of the high school. Proudly the goal was achieved in four years. In 1944 the University of Michigan presented to the school the coveted accreditation. Thus St. Florian graduates, were qualified to pursue advanced studies throughout the state. By 1944 the high school administration with Sister M. Theresilla as the principal handled 234 students and 31 senior graduates. Within a short span of time 450 students were prepared to assume their responsibilities as members of the growing church and country. At this time too, the convent needed an expansion, so the always-prudent guide, Father P. Walkowiak purchased and remodeled a house on Florian and Brombach Streets to supplement the difficult accommodations for the sisters' living quarters.

The sisters adapted themselves to the temporary two-home situation and made the best of it. Sister Jeremiah advanced the educational standards forward and by 1948 the high school along numbered 291 students. The year 1950 showed a marked increase of graduates: 81 of the elementary school and 58 of the high school. At this time the total enrollment was 1,123 students. In 1952 the Principal, Sister M. Julia and the energetic Pastor, Rev. P. Walkowiak witnessed the dedication of the Education Center for the Saint Florian students.

A suitable home for the teaching staff of the Felician Sisters who now number 30 members and employment of secular staff to aid the nuns has always been somewhat delayed. During this epochal celebration of the jubilee however, the convent at last became a reality. It constitutes a memorial to the generous parishioners who contribute very well toward its completion. Sister M. Sylvine, the present principal, is eagerly planning to realize in full the early parish dream of 1908 and the worthwhile efforts of Saint Florian parishioners of today. Today the convent and the school occupy a prominent corner on Florian and Brombach Streets. May God's blessing lead them onward toward a goal of service to others.

With the organization of the high school, Fr. Walkowiak foresaw the need of a separate building which would serve as an annex to the school and fill the needs for recreation facilities. St. Florian's Education Center was proposed in January, 1941. The project did not go beyond the blueprint stage, because on December 7, 1941, Pearl Harbor was attacked, and two days later we declared war on the Axis powers. The project was shelved until the end of the war.

In July, 1951, ground was broken for the new center which was dedicated September 21, 1952. St. Florian's Education Center is one of the

Nowy arcypasterz, Arcybiskup Edward Mooney (obecnie Kardynał), który objął archidiecezję w sierpniu, 1937, mianował Ks. Antoniego J. Kolańczyka administratorem. Miesiąc później, 7go lipca, Kancelaria ogłosiła, że Ks. Piotr P. Walkowiak, proboszcz parafii Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Detroit, będzie pasterzem Florianowa. Instalacja nowego proboszcza odbyła się 10-go lipca, 1938.

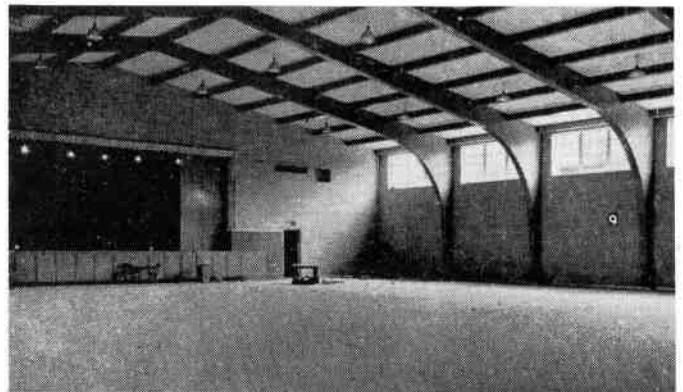
Parafianie znali Ks. Walkowiaka. Niektórzy znali go bo był "sąsiadem" ich parafii; inni znali go ze szpitala Św. Franciszka, w Hamtramck, gdzie przez pewien czas był kapelanem. Znali go też z jego pięknych kazań i przemówień na uroczystościach i zebraniach polonijnych. Pamiętali też, że półtora miesiąca temu, Ks. Walkowiak wygłosił przepiękne, czułe kazanie pośmiertne nad zwłokami śp. Ks. Bonkowskiego.

Tego samego lata Ks. Walkowiak zapoznał się z wieloma parafianami i obeznał się bliżej z pracą swego poprzednika. Oceniał głęboko jego wysiłki i trudy. Oszacował kompletnie 19-to letnie poświęcenie się śp. Ks. Bonkowskiego i zdecydował, że będzie kroczyć śladami swego poprzednika w dążeniu do dalszego rozwoju parafii i upiększenia kościoła. Śp. Ks. Bonkowski nie zdołał wykończyć wnętrza kościoła i dlatego Ks. Walkowiak oświadczył parafianom, że zamiarem jego jest kontynuowanie pracy jego poprzednika. Dodał on bodźca towarzystwom w parafii prosząc ich o współpracę w tej dziedzinie. Sto procentowo towarzystwa przy parafii poczęły pomagać i kościół został odrestaurowany tak na wewnątrz jak i na zewnątrz. Nowe figury świętych przyozdobiły świątynię; nowe szaty liturgiczne zostały zakupione; nowa ambona, malowidła, okna, stacje były dodane.

Dzisiaj tylko czujemy uczucie wdzięczności ku Bogu za łaski otrzymane, przez te pięćdziesiąt lat. Uczucie wdzięczności dla założycieli Florianowa nas napędza.

Ks. Walkowiak znany był wśród Polonii ze swej pracy nad młodzieżą w parafii M. B. Wspomożenia Wiernych. Aby trzymać młodzież bliżej kościoła, wybudował on salę, gdzieby młodzież mogła mieć swe zebrania, zabawy, gry i przedstawienia. I starsi korzystali z tej sali, albowiem tu też się zbierali i mieli swoje zabawy towarzyskie.

Ten zapał i ojcowska miłość przyczyniły się do tego, że Ks. Walkowiak postanowił założyć wyższą szkołę parafialną w Hamtramck. W drugim roku

AUDITORIUM AND GYMNASIUM

finest — if not the finest — in the Detroit Archdiocese. The \$500,000 center has four classrooms, cafeteria for 500 persons, gymnasium-auditorium seating 1,500, fully equipped stage, broadcasting studio and chemistry-physics and biology laboratories, typing-calculating and drafting rooms, which make the building most modern. Separate society rooms for meetings and other activities in the building are of great convenience and use.

EDUCATION CENTER

FINAL BLESSING

SOME OF THE SOCIETIES

swego probostwa już otworzono wyższą szkołę i ta, tak jak szkoła elementarna, była oddana pod kierownictwo Sióstr Felicjanek.

Dbając o silne chrześcijańskie wychowanie i naukę, Ks. Walkowiak postawił szkołę i szkolnictwo na wysokim poziomie. Szkoła i program edukacyjny, oparte na silnych podwalinach, były aprobowane przez Uniwersytet Michigański w Ann Arbor. Nowa szkoła cieszyła się popularnością mając 234 studentów w pierwszych latach. W roku 1944 chlubnie ukończyło szkołę 31 graduantów. A że było tam przywiązanie do szkoły świadczy fakt, że zorganizowano alumnat, który do dnia dzisiejszego popiera program szkoły oparty na myśli i planach Ks. Walkowiaka.

W dalszym rozwoju wyższej szkoły, Ks. Walkowiak przewidział, że będzie potrzebne laboratorium na specjalne wykłady i życie towarzysko-rekreacyjne. Z doświadczenia wiedział, że taki budynek będzie jakoby domem do którego młodzież będzie się garnąć, a starsi będą mogli mieć tam swoje zebrania i zabawy.

Taki budynek już był proponowany w styczniu, 1941. Brak zasobów był jedną z przyczyn, że nie rozpoczęto budowy natychmiast. Drugą przyczyną i to bardzo ważną, było to że chmury wojny światowej wisiały nad Europą i nam groziły burze. Pamiętamy napewno dzień 7-go grudnia, 1941. Napad na Pearl Harbor! Wydano wojnę! Było brak stali i materiału. Teraz nie było ani mowy o budowie takiego centrum. W międzyczasie Ks. Walkowiak robił plany i zbierał powoli grosz na ten cel. Wreszcie w lipcu, 1951, było poświęcenie gruntu i rozpoczęła się praca budowlana. Pan Władysław J. Różycki jako architekt przygotował plany do budowy Centrum. Centrum zostało ukończone 21go września, 1952. Biskup Allen J. Babcock poświęcił budynek, z którego nie tylko parafianie, ale cała Polonia może się szczycić. Centrum kosztowało \$500,000.00, nie wliczając kosztu ekwipunku. Tu w centrum są laboratoria dla studentów; klasy dla specjalnych przedmiotów, kateria w której można ugościć ponad 500 osób; sala rekreacyjna; audytorium, w którym można pomieścić 1,500 osób. Nowoczesne centrum! Tu się odbyły wiece, jak n.p. ten dla Kardynała Wyszyńskiego. Tu odbyły się przedstawienia, koncerty, masowe zebrania. Tu drużyny piłki koszykowej zdobyły pierwsze nagrody. Tu młodzież uczy się wymowy i śpiewu. Tu starsi urządzają bankiety lub zbierają się na konferencje i wykłady.

Florianowianie z dumą mogą się pochwalić tym pięknym gmachem!

W planach rozwoju parafii był jeszcze jeden niewykończony projekt mianowicie, nowy dom dla Sióstr Nauczycielek. Od roku 1909, kiedy trzy Siostry Felicjanki przybyły do Hamtramck by objąć kierownictwo szkoły, do tego czasu Siostry nie miały odpowiedniego mieszkania. Mieszkały one przez pewien czas w wynajętym domu. Następnie miały swoje pokoje w budynku szkolnym; i wreszcie mieszkały w dwóch domach, które nie odpowiadały potrzebom Sióstr.

Komitet i Ks. Proboszcz rozpoczęli kampanię zbierania funduszy na nowy dom. Parafianie,

The convent is a tribute to the Felician Sisters — living and dead — who have done so much for St. Florian's parish. Without their zeal, charity and self-sacrifice one doubts very much if the parish would have made such magnificent progress as it did in the past five decades. Their prayers and good works have brought down upon the parish countless blessings of God and the Blessed Lady.

What about the future of the parish? That, obviously, remains in the Hands of Divine Providence. The historian, however, tries to push aside the curtain of tomorrow by looking at yesteryear. "History repeats itself," he says. And to some degree his is correct. The repetition need not be the same in every phase or detail; it need not be identical in form or time.

As for St. Florian's parish, gone are the pioneer days of Fr. Zmijewski and the struggles of his small, scattered flock. Gone, too, is the huge expansion program — the brick and mortar days — under the able leadership of Frs. Plagens and Bonkowski. Nor will history witness the repetition of the 20 years' work of Fr. Walkowiak under whose guiding hand the parish saw the organization of a high school, the construction of an educational center, and a new convent.

A parish is a living organism. It must grow if it is to survive.

In the past 50 years St. Florian's has manifested much life in its marvelous growth. It has set an example of vigor, love of God, and promotion of Christ's work here on earth. It has demonstrated its Faith, Hope and Charity. It has contributed much to God's honor and the betterment of man on earth. St. Florian's parish has helped the United States to be a better country by training thousands of her sons and daughters to be good citizens of heaven and earth.

In evaluating the past 50 years, however, the parishioners cannot and must not feel that their work is done. On the contrary. Beginning a new half century, they should continue building on the spiritual and physical foundations laid down by their forefathers.

There is much to be done. There are thousands in the city of Hamtramck who are still outside the Church, and these are to be brought close to the Heart of Jesus. The schools — elementary and high — must be maintained and developed to bring forth a new generation of Children of God. It will also take much time and effort to keep up the physical aspects of the buildings. Hence, the labor is still vast. With God's blessings and help the next 50 years should be years of progress and success.

którzy oceniali zawsze wielkie poświęcenie się Sióstr, przystąpili z hojną ręką. Towarzystwa także z wielkim duchem dopomogły.

I rozpoczęła się praca. Trzeba było rozebrać stare budynki, aby na ich miejscu stanął nowy dom. Siostry w międzyczasie przeniosły się do dawnego domu pielęgniarek przy szpitalu Św. Franciszka w Hamtramck. Rysunki i specyfikacje domu zrobił p. Władysław Rożycki, a kontraktorem był p. Mateusz Lalewicz.

Nowy dom Sióstr jest piękny. Ma on 30 pokoi sypialnych dla tyleż Sióstr. Jest tam przepiękna kaplica, gdzie odprawiana jest Msza Św. i gdzie Siostry mogą się modlić w skupieniu i składać dzięki Bogu za swych ofiarodawców. Dom ma także salę rekreacyjną, biura, obszerny refektarz i nowoczesną kuchnię. Jest tam także i szpitalik w razie, gdyby która ze Sióstr zachorowała. Dom ten jest wygodny, ale skromny. W środku jest dziedzińiec gdzie Siostry mają swój ogród i gdzie mogą spędzać wolne chwile. Ponadto, na pierwszym piętrze są pokoiki, gdzie będą mogły mieć konferencje ze studentami albo przyjmować gości.

Oczywiście, dom jest jakoby prezentem parafian dla Sióstr na złoty jubileusz. W roku 1959 Siostry będą obchodzić 50-cio lecie swej pracy w parafii Św. Floriana. Nowy dom Sióstr jest zewnętrzną manifestacją tej wewnętrznej miłości i wdzięczności osób, które się przyczyniły pracą i groszem by okazać Siostronom podziękowanie za ich poświęcenie się przez tyle lat. Cześć im!

PRIESTS AT THE BLESSING

Pisząc ten szkic historyczny parafii, pominieliśmy nazwiska bardzo wielu osób. Doprawdy, gdybyśmy chcieli wymienić wszystkich, którzy przyczynili się do rozwoju parafii przez ostatnie 50 lat, to mielibyśmy bardzo, bardzo długą listę nazwisk. Oczywiście, byłoby nam trudno podać taką listę rodzin czy jednostek — byłych i obecnych parafian — którzy, czy to w mniejszej czy większej mierze, pomogli parafii.

Nazwiska ofiarodawców, więc, nie są podane w tym pamiętniku, ale są one zapisane złotymi zgłoskami w księdze wieczności. Pan Bóg wie kto i jak wiele dał, ile pracy wykonał, ile oddał z samego siebie ku Jego większej chwale. Lista ta będzie

Convent Story

Since the early days of the parish, the church, the convent and the school grew slowly but surely. The school had a rugged beginning with three sisters and 67 pupils. By 1912 the first fruit of the nuns' laborious work ripened and the enrollment mounted to 477 pupils. Again, in 1919, the pupil increase reached a peak of 2,500. The teaching staff there grew to number 30 sisters. By 1923 the school population numbered 2,853.

The parish golden anniversary almost coincides with 50 years of service of the Felician Sisters here. It was in the fall of 1909 that three Sisters arrived to open the first parochial school in Hamtramck. The three teachers at first lived in a rented house, because the convent, which was in the school building, was being completed. After a few years the convent became too small, and the increased enrollment forced Fr. Plagens, the pastor, to get a separate building for the Sisters and to turn their quarters into classrooms. In 1921, Fr. Bonkowski enlarged the convent. In time, especially after the high school was started by Fr. Walkowiak, there was a definite need for more Sisters and more space to house them. Hence it was decided that a new convent would be built.

The convent would be a golden anniversary gift of the parishioners for the Felician Sisters. Designed by Walter J. Rozycki, architect, and built by Matthew Lalewicz & Co., the convent has accommodations for 30 Sisters. The building, located on Brombach corner Florian Avenue, is modern in style. Each Sister has her private room. The convent holds a beautiful chapel where the Eucharistic Lord will be present close to those who have dedicated themselves to His service. The Sisters will also have a recreation room, a modern kitchen and laundry facilities, a separate courtyard, offices for the Sister Superior, an infirmary and a sewing room. In addition to these there are visitors' rooms where Sisters can meet their relatives or discuss problems with their students.

The Sisters' convent is one of the finest in the Archdiocese. It is simple, yet convenient. Each room has plenty of natural light. The building with its facilities will serve the Sisters' needs adequately.

podana w całości kiedy staniemy przed Jego majestatem.

Nie możemy jednak zakończyć tego szkicu parafii bez rzucenia okiem w przyszłość. Tylko Pan Bóg wie co następne lata nam dadzą. A jednak wiemy, że z pomocą Bożą wszystko da się zrobić. Mając wiarę w sercu i duszy i opierając się na tej wierze, wiemy, że parafia św. Floriana będzie się rozwijać i będzie nieść owoc przez długie, długie lata.

Z budową domu Sióstr program budowniczy ma się ku końcowi. Parafianie mogą się szczycić ze swej pracy na niwie religijnej i społecznej. Gmachy parafialne są trwałe, pożyteczne i jedne z najpiękniejszych w archidiecezji. Dzięki Bogu za wszystko i patronowi naszemu za wstawiennictwo!

Życie parafii, jednak, nie polega na laurach zasługi już oddanej. Życie to polega na dalszej pracy nad szerszym rozwojem tych rzeczy już zapoczątkowanych przez pionierów i kontynuowanych przez ich synów i córki. Parafia to żywy organizm i jako instytucja żyjąca musi się rozwijać. Z dniem kiedy przestaje progres następuje osłabienie i ewentualnie zgon.

Przyszłość zapowiada się dobrze. Pod egidą naszego duszpasterza i z pomocą parafian tętno życia bić będzie silnie. Mamy nadzieję, że podwaliny, położone 50 lat temu, podtrzymywane będą wiarą i polskość; przyniosą sławę Bogu i Kościołowi; dadzą Stanom Zjednoczonym dobrych obywateli i obywaterek i Polsce wiernych patriotów.

Idźmy w przyszłość z wzniesionym sercem!

Kochani Parafianie:

Pół wieku życia dał Bóg dobrotliwy Parafji Świętego Floriana w Hamtramck, Michigan.

Z radością i dumą wspominamy ten długi szereg lat czci i pielęgnowania tego pięknego dzieła na chwałę Bożą i dobra ludu Polskiego.

Dzisiaj tylko czujemy uczucie wdzięczności ku Bogu za łaski otrzymane, przez te pięćdziesiąt lat. Uczucie wdzięczności dla założycieli Florianowa nas napętnia.

Niech te uczucia będą dla nas przepowiednią pomyślną także na długą przyszłość.

Prosić będziemy Boga aby nam nadal błogosławił i popierał stale naszą pracę i poświęcenia na tej błogiej niwie.

Niech światłość Jego wiekuista świeci tym, których z grona naszego, już do Siebie powołał.

Gdy dalsze pokolenia przejmą od nas podtrzymywanie tej naszej złotej pracy, niech sprawi Dobry Bóg, aby oddać musiały cześć dla wszystkich zasłużonych założycieli Parafji Świętego Floriana.

Taka jest moja modlitwa za nas do Pana nad Pany, takie są moje szczerze i serdeczne życzenia dla was, Parafianie Świętego Floriana.

KS. PIOTR P. WALKOWIAK,

Proboszcz

Parish Committee 1957-58

Parish Ushers

Stanley Lenarczyk   Alexander Majkowski   Walter Redys   Charles Walczy   Wallace Zakrzewski

H. J. Delinski Chairman   Stanley Rogulski Vice Chairman

Edward Babicz   Francis Badaczewski   Stanley Bak   Victor Boldys   Edward Balmas   Stephen Baranski   Valentine Bednarski   Peter Belkowski

Stephen Binienda   Eugene Boike   Walter Bieniewicz   Joseph Dobrzenecki   Walter Dombrowski   John Duda   Alex Drozdowski   Alexander Engler

Emil J. Evanovich   Alex John Glugla   Stanley Glowacki   Frank Gornicz   Edward Gorski   Bruno Grudzien   Joseph Grzecki   Robert Gutkowski

Joseph Homic   Stanley Ignatowski   Edward Jarema   Joseph Jaszcz   Edward Jankowski   Casimir Kedzierzawski   Francis Ksiel   Michael Koltuniak

Anthony
Koremski

John
Kowalewski

Peter
Krajewski

Alex A.
Krempa

Valentine
Kurkowski

Eugene
Kutzleb, Sr.

Eugene
Kutzleb, Jr.

Arthur
Kuzniar

Peter
Labeledz

John
Lenda

Joseph
Lobaza

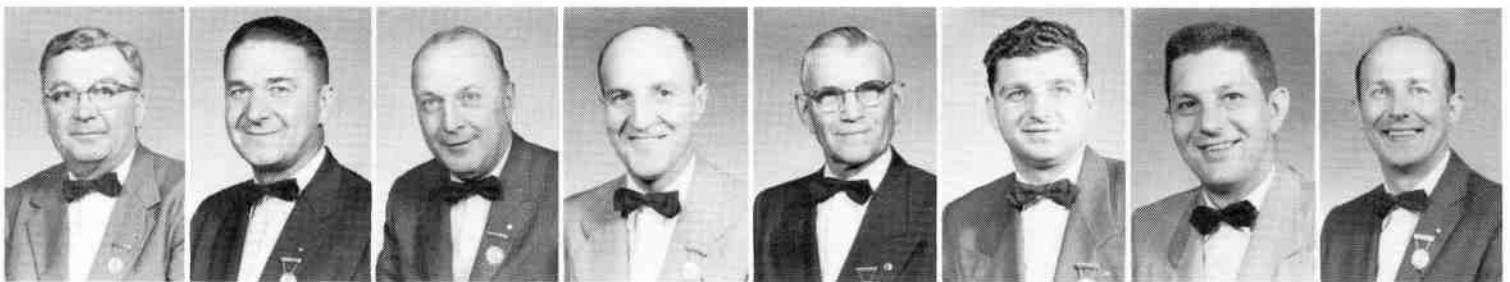
Casimir
Lutostanski

Leo
Lutzky

John
Majka

Alex
Majkowski

Apollinari
Majkowski

Henry
Morawski

Steve
Morawski

John J.
Nowak

Edward
Ochab

Stanley
Oleksiak

Leonard
Orlikowski

Arthur
Paruch

Frank
Penksa

Stanley
Pentlicki

John
Pikora

Joseph
Pokoj, Jr.

Francis
Papka

Alfred J.
Przeklas

Frederick
Radzialowski

Joseph
Rakiec

John
Redys

Walter
Redys

Walter E.
Rogers

Anthony
Sajewski

Michael
Sitkowski

John
Stach

Julian
Stachowski

Anthony
Stasinski

Walter
Strug

Frank Surhigh

Walter Szatkowski

Walter Szczawinski

Alphonse Taraszkiwicz

Francis Tell

John Topor

Constantine Wach

Charles Walczy

Romuald Wasielewski

Vincent Wojnar

Walter Zoskey

John Zowin

John C. Kaczynski

Maria Matela, Prezeska

Helena Engler, 1-Sza Wice-Prezeska

Malgorzata Kaminska, 2-Ga Wice-Prezeska

Maria Kedzierzewska, Sekr. Protokolowa

Tekla Dombrowska, Sekr. Finansowa

Helena Dziwak, Kasjerka

BRACTWO ROZANCA

Bractwo Różańca Św. przy parafii Św. Floriana założone w 1911 roku, choć dopiero zaczęło istnieć w 1912 roku. Pierwsze posiedzenie zwołała Weronika Delińska w styczniu 1912, a dopiero na drugim posiedzeniu został wybrany zarząd. Prezeska została Ludwika Klepaczyk; Sekretarka, Marja Kujawa; Kasjerka, Weronika Delińska.

Zapisało się 30 członkiń a obecnie ma 350 członkiń. Bractwo Różańca Św. czci Matkę Bożą przez odmawianie Różańca Św. i regularne wspólne przystępowanie do Sakramentów Św. i bierze udział w modlitwach i pogrzebach. Także pomagają finansowo w przystrojeniu kościoła, i innych rzeczy potrzebnych przy parafii.

Obecny zarząd:

Wiel. Ks. Prob. P. P. Walkowiak - Kapelan
 Maryanna Matela - Prezeska
 Helena Engler - 1-sza Wice-Prezeska
 Malgorzata Kamieńska - 2-ga Wice-Prezeska
 Maryanna Kendzierzawska - Sekr. Protokolowa
 Tekla Dombrowska - Sekr. Finansowa
 Helena Dziwak - Kasjerka

Balbina Adamczyk

Marianna Adamczyk

Franciszka Adamowicz

Stanisława Adams

Julia Andrzejewska

Jozefa Astemborska

Aniela Babinski

Wiktoria Baraniecka

Serafina
Barecka

Suzanna
Barszcz

Maryanna
Bawol

Janina
Bladyka

Marya
Blaszak

Zofia
Blaszczyk

Marya
Borowiec

Jozefa
Borowa

Anna
Branicka

Marianna
Braniecka

Franciszka
Briesky

Praksyda
Bronikowski

Zofia
Bubien

Helena
Budny

Wincenta
Chmielewska

Rozalia
Chorazeczewska

Helena
Cichowska

Antonina
Ciesielska

Zofia
Cieslak

Stanisława
Ciesluk

Wiktoria
Cybulska

Stanisława
Cybulski

Maria
Czarnecka

Janina
Czarny

Teofilia
Dankowski

Eleanora
Dobrzeński

Rosalia
Domurat

Zofia
Drag

Stefania
Drozdowska

Weronika
Dulapa

Zofia
Durka

Stanisława
Fijałkowska

Marya
Flisnik

Krystyna
Franckiewicz

Marya
Fredryk

Marya
Gerszyn

Ludwika
Gierula

Hendryka
Gondek

Katarzyna
Gorajczyk

Jadwiga
Gornlak

Aniela
Gornicz

Stanisława
Gorska

Jozefa
Grenda

Helena
Hanuszewicz

Malgorzata
Hapski

Marya
Heral

Feliksa
Hajek

Maria
Hajman

Wiktoria
Jacek

Malgorzata
Janiec

Marya
Jaracz

Michalina
Jasionowska

Marya
Jaskolowski

Aniela
Jaworska

Magdalena
Janusz

Franciszka
Jedlinska

Bronisława
Jurek

Helena
Jurkiewicz

Feliksa
Jurko

Anna
Juszcak

Walerja
Kaleczynska

Aniela
Kaminska

Bronisława
Kempista

Agnieszka
Kisiel

Stefanja
Kiskarewicz

Marya
Klimowicz

Stanisława
Klyk

Anna
Klimczak

Stefania
Klonowski

Antonina
Kluska

Rozalia
Kniga

Weronika
Koltunak

Jozefa
Koszewski

Leokadia
Kowalak

Franciszka
Kowalska

Franciszka
Kowalska

Zofia
Koziol

Franciszka
Kozłowska

Agnieszka
Krawczak

Franciszka
Krempa

Marya Kropiewnicka

Regina Krupa

Katarzyna Kruszevska

Marya Kwiatkowski

Katarzyna Kwik

Julia Kubik

Antonina Kubus

Walentyna Kujawa

Stanislaw Kukier

Rozalia Kulawski

Anna Koremska

Ewa Kurkowska

Anna Kuzniar

Katarzyna Ladzinski

Marya Larwa

Anna Lata

Marya Lempart

Marya Lenkiewicz

Jozefa Leon

Anna Lerczak

Jozefa Lewandowska

Stanislaw Lodzinski

Marya Lapczynska

Czeslawa Maciejewska

Katarzyna Matulewicz

Anna Melnik

Anna Miarka

Agata Michalewicz

Marya Miekstyn

Maryanna Mikula

Wiktoria Moczadlo

Marya Motyl

Anna Miergiel

Katarzyna Muszynska

Franciszka Nadratowski

Apolonia Nadwodna

Anna Nagaj

Jozefa Napiewocka

Bronislawa Nowakowska

Anna Obuchowski

Zofia Orzechowska

Katarzyna Osinski

Marya Palczarska

Jozefa Parada

Marya Paszkowska

Jozefa Pienazek

Adela Piotrowska

Wiktoria Pniewska

Anna Podgorska

Rozalia Pokoj

Maryanna Predka

Marya Protos

Maria Pytel

Marya Radzilowska

Jozefa Rakiec

Michalina Redys

Jozefina Regula

Aniela Rymarczyk

Aniela Robak

Lucja Roczniak

Rozalia Rogulska

Julia Rowinska

Zofia Rudnicka

Anna Rutkowska

Karolina Sanecka

Boleslawa Sebruk

Marcella Sidor

Leona Sikora

Teofila Sitko

Tekla Skowron

Marya Slesinska

Katarzyna Sosnowska

Bronislawa Staniszevska

Franciszka Stolarska

Agata Strug

Zofia Stryjak

Janina Szczawinska

Adolfina Szczerba

Aniela Szwed

Anna Szczygielska

Zofia
Tasiemska

Ludwika
Tencza

Karolina
Tabaczynski

Julia
Tos

Zuzanna
Trejbrowska

Michalina
Walaszewicz

Michalina
Walczak

Marya
Walega

Marya
Waluch

Antonina
Wawrzynek

Cecilia
Wegori

Bronislawa
Wencel

Anna
Wieszczyk

Zofia
Wietchy

Elzbieta
Wisniewska

Ludwika
Wisniewska

Anna
Wlazlo

Waleria
Wojciechowska

Franciszka
Wojcik

Regina
Wojtysiak

Wincenta
Wolosenko

Magdalena
Wrobel

Zofia
Wyszynska

Pelagia
Zabinska

Marya
Zalucka

Paulina
Zaremba

Aleksandra
Zdania

Janina
Zdonkiewicz

Magdalena
Kaminska

Anna
Zdyb

Franciszka
Zrebic

Bronislawa
Zukowska

Anna
Zych

TOWARZYSTWO IMIENIA JEZUS

Towarzystwo Imienia Jezus było zorganizowane w roku 1918. Na pierwszym posiedzeniu zapisało się 12 członków. W grudniu, 1919 roku zapisało się 60 członków i pierwszy zupełny zarząd który się składał z następujących osób:

Ks. Jan Bonkowski ..... Kapelan
Kazimierz Plagens ..... Prezes
Antoni Borgula ..... Wice-prezes
Heliódorus Delinski ..... Sekretarz
Michał Grajewski ..... Kasjer

Największy rozwój Towarzystwa był gdy pan Ludwik Nabożny i Pan Józef Krawczak obejmowali prezesstwo Towarzystwa.

Obecnie Towarzystwo Imienia Jezus przy parafii św. Floriana liczy 350 członków a zarząd na rok 1958 składa się z następujących osób:

Stanisław Rogulski ..... Prezes
Kazimierz Kędzierzawski ..... 1-szy Wice-Prezes
Władysław Szczawinski ..... 2-gi Wice-Prezes
Wacław Zakrzewski ..... Sekretarz Protokołowy
Heliódorus Deliński ..... Sekretarz Finansowy
Alexander Engler ..... Kasjer

Stanisław
Rogulski,
Prezes

Kazimierz
Kędzierzawski,
1- Szy Wice-Prezes

Władysław
Szczawinski,
2-gi-Wice-Prezes

Heliódorus
Delinski,
Sekretarz
Finansowy

Wacław
Zakrzewski,
Sekretarz
Protokołowy

Aleksander
Engler, Kasjer

Adam
Astemborski

Edward
Babicz

Jan
Babicz

Jan
Banasiak

Walenty
Bednarski

Piotr
Beikowski

Stanisław
Blaszczyk

Jan
Bielecki

Michał
Bloch

Bronisław
Bubien

Paweł
Burzynski

Piotr
Burzynski

Wincenty
Burzynski

Piotr
Chmielewski

Stanisław
Chudo

Teodor
Ciesiałkiewicz

Stanislaw
Ciemierych

Tomasz
Ciupdro

Wladyslaw
Cywinski

Ignacy
Czarnecki

Zygmund
Danielak

Teofil
Dawidowicz

Ignacy
Dobrzentecki

Wojciech
Dolot

Stanislaw
Domanski

Jozef
Drag

Jozef
Dryer

Edward
Dulapa

Jozef
Dziurlikowski

Stanislaw
Filipczak

Jan
Gumieny

Stanislaw
Gralewicz

Jan
Hanuszewicz

Stanislaw
Jarzabek

Boleslaw
Jablonowski

Edward
Jarzembowski

Jozef
Jaskow

Piotr
Jeza

Jozef
Jedlinski

Wladyslaw
Joniak

Jan
Jurkiewicz

Walenty
Kaczmarek

Jozef
Kaczarowski

Jan
Karasinski

Wojciech
Kucway

Andrzej
Klos

Stanislaw
Klyk

Wiktor
Kniga

Jozef
Kohut

Jan
Kolacz

Jan
Koleta

Edward
Kondrat

Leon
Koszewski

Piotr
Koszelewski

Antoni
Kotwicki

Boleslaw
Kozerski

Pawel Koziol   Jozef Krawczak   Jan Krempa   Marcin Kowalczyk   Antoni Kowalski   Franciszek Kubus   Ludwik Kuzniar   Jan Lapczynski

Leonard Lukaszewicz   Jozef Machnik   Frederyk Maciuga   Edward Maciejewski   Stanislaw Maciejewski   Aleksander Majkowski   Apolinary Majkowski   Kazimierz Maliszewski

Stanislaw Mandziuk   Marcell Serafin   Adam Markiewicz   Stanislaw Miarka   Antoni Michalak   Leon Miller   Mateusz Mistal   Piotr Mankowski

Jan Myszynski   Michal Nowak   Stanislaw Nowak   Jan Nowakowski   Jozef Oblinski   Jan Obojski   Jan Ochalek   Franciszek Oleksy

Jan Olekszyk   Stanislaw Orzechowski   Jozef Piechowski   Franciszek Pietrzyk   Jozef Pikarski   Adolf Plaski   Jozef Pacholec   Jozef Pokoj

Adam Parada

Tadeusz Praski

Andrzej Prentki

Hieronim Radzialowski

Antoni Resil

K. Roch

Jan Rocznak

Michal Rocznak

Michal Rozkowski

Jozef Rybicki

Jan Sebruk

Jan Sikora

Jan Siudak

Antoni Skalny

Jan Szafarczyk

Konstanty Skierski

Adam Skowronek

Walenty Skrzypek

Marian Smiecinski

Franciszek Snow

Stanislaw Sobolewski

Stanislaw Sosinski

Jozef Stachelek

Julian Stachowski

Jozef Stefanek

Franciszek Stolarski

Tomasz Stolarski

Stanislaw Stryjak

Jozef Strzelecki

Zygmunt Strzelecki

Jozef Szafanski

Stanislaw Szajna

Michal Szak

Michal Szczepanek

Franciszek Szostek

Stanislaw Szymczak

Konstanty Wach

Wojciech Waclawski

Jan Wasielewski

Jan Wegrzyn